

Goede tijden toen, slechte tijden nu

H. Prins (onderzoeker LEI-detachement) en

M.W. van Wijk (stagiair- LEI)

Vorig jaar is voor de derde keer weinig verdiend in de Nederlandse schapenhouderij. De opbrengstprijzen in 1992 (1 nov. 1991 t/m 31 okt. 1992) waren gemiddeld niet slechter dan in 1991. Desondanks daalde de arbeidsopbrengst met f6,- per ooi. Dit resulteerde in een negatieve arbeidsopbrengst van f18,-. Ook de ooi-premie, die nog bij de arbeidsopbrengst opgeteld mag worden, was lager.

Dat blijkt uit de deeladministraties die het Landbouw Economisch Instituut samen met de Dienst Landbouw Voorlichting bijhoudt.

110 deelnemers

In 1992 stelden 110 schapenhouders via deeladministraties hun economische en technische resultaten aan het LEI beschikbaar. Het aantal deelnemers is ten opzichte van vorig jaar teruggelopen met 16.

De resultaten komen uit het hele land en zijn verdeeld in 2 groepen. De ene groep bestaat uit bedrijven met ten minste 50 procent Texelaars. De andere groep bedrijven is zeer divers en bestaat uit rassen/kruisingen zoals Swifters, Noordhollanders, Flevolandse en in een enkel geval een an-

der minder voorkomend ras in Nederland zoals het Zeeuws Melkschaap.

Het LEI neemt aan dat 70 procent van de schapenbedrijven in Nederland Texelaarbedrijven en de rest kruisingbedrijven zijn.

Omzet lager

Gemiddeld zijn de opbrengstprijzen nagenoeg gelijk aan 1991. Maar binnen de verschillende categorieën hebben zich wel verschuivingen voorgedaan.

Bij de slachtlammers zijn de jonge (0 tot 3

Tabel 1 Resultaten per gemiddeld aanwezige ooi (in gld)¹⁾

Boekjaar	1986/87	1987/88	1988/89	1989/90	1990/91	1991/92
Opbrengsten						
Omzet en aanwas	257	253	261	210	219	214
Wol, overige opbrengsten	<u>16</u>	<u>14</u>	<u>16</u>	8	<u>11</u>	8
Totaal opbrengsten	272	267	277	218	230	222
Kosten						
Krachtvoer	36	38	32	28	32	34
Gras en ruwvoer	145	120	134	114	116	114
Totale voerkosten	182	158	166	142	148	148
Rente dieren	23	23	23	17	20	19
Huisvesting en strooisel	21	20	18	25	26	27
Gezondheidszorg	19	20	21	22	18	18
Diversen	<u>21</u>	<u>23</u>	<u>24</u>	<u>33</u>	<u>30</u>	<u>29</u>
Totaal kosten	266	244	252	239	242	240
Arbeidsopbrengst	6	23	25	-21	-12	-18
Ooi-premie per premiewaardige ooi	75	52	50	63	54	49
Opbrengstprijzen van normaal verkochte dieren						
Lammers	182	208	208	156	154	156
Fokooien	187	202	206	158	147	146

¹⁾ Tot 1988/89 per toegelaten ooi

Tabel 2 Technische resultaten

Boekjaar	1986/87	1987/88	1988/89	1989/90	1990/91	1991/92
Geboren lammeren per 100 toegelaten ooiën	164	163	164	162	176	175
Lammerenstefte in %	12	13	12	11	11	13
Gespeende lammeren per 100 toegelaten ooiën	143	142	144	144	156	154
Schapenstefte in %	5	6	6	6	5	7

maanden) lammeren beduidend goedkoper verkocht (f20,- minder) en de oudere brachten gemiddeld f6,- meer op dan in 1991. Uit grafiek 1 is af te lezen wanneer en voor welke gemiddelde prijzen de slachtlammeren van de deelgenomen bedrijven zijn afgezet. Het verloop van de prijs van slachtlammeren tot september 1992 komt redelijk overeen met het prijsverloop van het boekjaar 1991. In de laatste maand, oktober, daalde de prijs zeer sterk in tegenstelling tot oktober 1991, toen de prijs steeg.

Het afzetpatroon wijkt af van dat in 1991. Verhoudingsgewijs zijn in de zomermaanden minder lammeren verkocht.

De opbrengstprijzen van slachtooiën stegen met f18,- ten opzichte van 1991.

De prijzen van fokschapen zijn over het algemeen lager geworden. Foklammeren (ouder dan 3 maanden) en fokooiën brachten respectievelijk f8,- en f17,- minder op. Ook de aankooprijzen van fokmateriaal daalden bijna over de hele linie.

Ondanks het op peil blijven van de opbrengstprijzen zijn de totale opbrengsten iets gedaald. De omzet en aanwas daalde van f219,- naar f214,- per ooi.

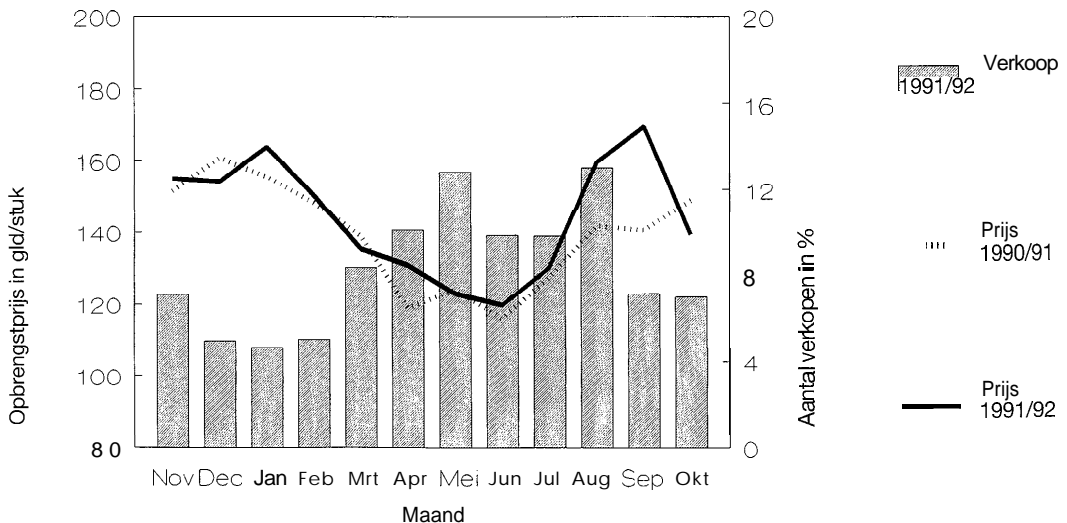
Hogere sterfte

De geringe daling van de omzet en aanwas kan vooral verklaard worden uit een iets hogere sterfte van zowel lammeren als oudere schapen. Door de hogere lammerenstefte (13% in plaats van 11%) werden twee lammeren per 100 toegelaten ooiën minder grootgebracht. De worpgrootte bleef praktisch gelijk.

In vergelijking met vorig jaar is er geen winst geboekt in het drachtigheidspercentage (95%). Het vrij hoge drachtigheidspercentage wordt vooral veroorzaakt doordat een aantal bedrijven het jaar-rond-productiesysteem toepast.

De gemiddelde worpgrootte op de kruislingbedrijven is verder verbeterd tot 2,16 geboren lammeren. Door het teruglopende drachtigheidsper-

Figuur 1 Slachtlammeren (gegevens uit de LEI-deeladministratie)

Tabel 3 Waardering van zelfgeteeld gras- en ruwvoer in cnt per kVEM op bedrijven waar naast schapenhouderij een andere bedrijfstak wordt bedreven¹⁾

Produkt	Waardering cnt/kVEM
Vers weidegras	23
Naweidegras	15
Gras van dijken of andere marginale gronden	14
Wintergras (1 november tot 1 maart)	0
Stoppels en groenbemesters	0
Ruwvoer	35

¹⁾ Op zuivere schapenbedrijven worden de werkelijke kosten voor gras- en ruwvoer gerekend

centage en de verhoogde lammerstefte bleef het aantal groot gebrachte lammeren per ooi praktisch gelijk.

Bij de Texelaars is het aantal geboren lammeren per worp kleiner dan het jaar ervoor (1,58). Bovendien zijn er meer doodgegaan. Hierdoor zijn vier lammeren per 100 toegelaten ooiën minder grootgebracht.

In tabel 2 staan enkele technische resultaten.

Voerkosten ongewijzigd

De hogere krachtvoerkosten werden vooral veroorzaakt door 2 kg krachtvoer per ooi meer aan te kopen. De prijs van krachtvoer was iets lager

dan vorig jaar (-3%). De ruwvoerkosten zijn grotendeels berekend met behulp van voedernormen. De totale hoeveelheid gras- en ruwvoer veranderde niet. Binnen de hoeveelheid ruwvoer nam het aandeel van aangekocht ruwvoer toe.

De kosten voor eigen gras en ruwvoer zijn berekend aan de hand van de voederbehoefte (in kVEM). De hoeveelheid eigen gras- en ruwvoer is berekend door de totale voederbehoefte te verminderen met de voeraankopen. De waardering van gras- en ruwvoer hangt af van het soort voer en van het seizoen. Tabel 3 vermeldt de gerekende prijzen voor het gras en ruwvoer. Op de zuivere schapenbedrijven zijn voor gras-en ruwvoer-

"Beste lammeren, maar ze brengen te weinig op!"

kosten de werkelijk gemaakte kosten gerekend.

De rentekosten zijn lager geworden doordat de rentevoet daalde van 7,5 naar 7% en de balanswaarde van de schapen gelijk bleef. De kosten voor gezondheid bleven op het zelfde niveau als in 1991.

In tabel 1 zijn de kosten en opbrengsten van de laatste zes boekjaren vermeld.

Ooipremie lager

Door het teruglopen van de omzet en aanwas en de overige opbrengsten (voornamelijk wol), namen de totale opbrengsten met krap £7 per ooi af. De bedrijven met de kruislingen hadden door het hoger aantal lammeren per ooi gemiddeld een £15 hogere arbeidsopbrengst dan de Texelaarbedrijven.

Het verschil in arbeidsopbrengst tussen deze twee bedrijfsgroepen is de afgelopen jaren steeds kleiner geworden.

Wel is uit de LEI-deeladministraties gebleken dat er een grote spreiding in resultaat tussen de bedrijven onderling bestaat. Ongeveer de helft van de bedrijven had zelfs zonder oopremie een po-

sitieve arbeidsopbrengst.

De oopremie is voor het boekjaar 1992 vastgesteld op £49 terwijl deze het jaar ervoor nog £54 was.

De gemiddelde arbeidsopbrengst inclusief oopremie is dus beduidend lager dan het vorige boekjaar.

Geen best jaar

Samengevat komen de resultaten van het boekjaar 1991/92 op het volgende neer:

- De opbrengstprijzen van jongere slachtlammeren daalde met £20 en de prijs van oudere steeg met £6.
- De prijzen van fokschapen daalden.
- De stoffte was over het algemeen hoger.
- De kosten zijn gelijk gebleven.
- De arbeidsopbrengst was gemiddeld negatief: £18 per ooi.
- Bijna de helft van de bedrijven had toch een positieve arbeidsopbrengst per ooi.
- Ook de oopremie viel lager uit.
- Het resultaat op kruislingbedrijven was maar weinig beter dan op Texelaarbedrijven. Het verschil wordt steeds kleiner.